

DOSSIERNUMMER:739/85

VOLGNUMMER: 232323-84

YS.

HET GERECHTSHOF TE AMSTERDAM, ACHTSTE KAMER A, rechtdoende in hoger beroep in strafzaken;

GEZIEN, het vonnis, door de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam, Vijfde Kamer, rechtdoende in strafzaken, op 12 april 1984 in eerste aanleg gewezen in de zaak parketnummer 13.028.833.3

tegen

Dick van LEEUWERDEN,

geboren op 27 februari 1944 te Amsterdam,  
wonende te Amsterdam, Leusdenhof 176,

tegen welk vonnis hoger beroep is ingesteld;

GEZIEN de dagvaarding, vanwege de Procureur-Generaal bij dit Hof uitgereikt;

GELET op het onderzoek ter terechtzitting in eerste aanleg van 29 maart 1984 en in hoger beroep;

GEHOORD de vordering van de Procureur-Generaal;

GELET op de door en namens verdachte voor het Hof gevoerde verdediging;

OVERWEGENDE dat het vonnis waarvan hoger beroep niet in stand kan blijven, aangezien het Hof tot een andere bewezenverklaring komt dan die waartoe de Rechtbank is gekomen;

VERNIETIGT het vonnis waarvan hoger beroep en opnieuw rechtdoende:

OVERWEGENDE dat verdachte bij nadere omschrijving van de telastelegging is telastegelegd dat:

hij op of omstreeks 5 november 1983 te Amsterdam tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, opzettelijk (en met voorbedachte raad) Dorothea Carolina Maria van Wylick van het leven heeft beroofd, hebbende hij verdachte en/of zijn mededader voornoemde Van Wylick (die 72 jaar oud was en/of op 29 september 1983 in het huwelijk was getreden met hem, verdachte en/of welke vrouw hij, verdachte krachtens overeenkomst verzorgde en/of verpleegde en/of van wier lichamelijke conditie en/of medicijngebruik hij, verdachte en/of zijn mededader (globaal) op de hoogte was/waren) (na kalm beraad en rustig overleg) opzettelijk -zakelijk weergegeven-:

- soep met daarin een hoeveelheid (Surinaamse) rum (Palmbloom) met een alcoholgehalte van (ongeveer) 90% en/of gin, althans een (of meer) sterke drank(en) toegediend, althans te eten gegeven en/of terwijl hij, verdachte en/of zijn mededader in de wetenschap was/waren, althans kond(en) zijn van het hierna onder a. en/of b. en/of c. en/of d en/of e. weergegevene, te weten:
  - a. dat zij onder meer Atosil (waarvan (algemeen) bekend is dat dit middel in combinatie met alcohol fatale (dodelijke) gevolgen kan hebben) en/of Rohypnol, althans een of meer medicijn(en) welk(e) in combinatie met alcohol schadelijk kon(den) zijn voor haar gezondheid had ingenomen, althans in had kunnen nemen en/of
  - b. dat zij aan hartinsufficiëntie, althans aan enige hartkwaal leed en/of
  - c. dat zij aan bronchitis en/of (sterke) ademnood leed en/of
  - d. dat zij uiterlijke tekenen van lichamenlijk onwel bevinden en/of machteloosheid (zweten/pijn in haar benen/versufte blik) vertoonde en/of
  - e. dat haar bloeddruk was opgelopen tot een abnormale en/of alarmerende hoogte (boven de 200 bovendruk)
- een mengsel van (Spa) water en/of witte wijn en/of (teneinde het alcoholgehalte te verhogen) (Surinaamse) rum (Palmbloom) met een alcoholgehalte van (ongeveer) 90% en/of gin, althans een of meer sterk alcoholhoudende drank(en) toegediend, althans te drinken gegeven en/of
- medische assistentie onthouden en/of nagelaten deze in te roepen, terwijl deze onmiskenbaar en dringend geboden was

welk bovenomschreven (complex (als geheel of in onderdelen) van) opzettelijk handelen en/of nalaten de dood van voornoemde Van Wylick ten gevolge heeft gehad;

Subsidiar

dat hij op of omstreeks 5 november 1983 te Amsterdam tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen opzettelijk Dorothea Carolina Maria van Wylick, tot **wier** onderhoud en verpleging en/of verzorging hij, verdachte, krachtens wet en/of overeenkomst verplicht was, in een hulpeloze toestand heeft gebracht en/of gelaten,

althans (met voorbedachte raad en na kalm beraad en rustig overleg) opzettelijk mishandelend de gezondheid van voornoemde Van Wylick heeft benadeeld,

hebbende hij verdachte en/of zijn mededader voornoemde Van Wylick (die 72 jaar oud was en/of op 29 september 1983 in het huwelijk was getreden met hem, verdachte en/of welke vrouw hij, verdachte krachtens overeenkomst verzorgde en/of verpleegde en/of van wier lichamelijke conditie en/of medicijngebruik hij, verdachte en/of zijn mededader (globaal) op de hoogte was/waren)

opzettelijk -zakelijk weergegeven-:

- soep met daarin een hoeveelheid (-Surinaamse-) rum (Palmboom) met een alcoholgehalte van (ongeveer) 90% en/of gin, althans een (of meer) sterke drank(en) toegediend, althans te eten gegeven en/of terwijl hij, verdachte en/of zijn mededader in de wetenschap was/waren, althans kond(en) zijn van het hierna onder a. en/of b. en/of c. en/of d. en/of e. weergegevene, te weten:
  - a. dat zij onder meer Atosil (waarvan(algemeen) bekend is dat dit middel in combinatie met alcohol fatale (dodelijke) gevolgen kan hebben) en/of Rohypnol, althans een of meer medicijn(en) welk(e) in combinatie met alcohol schadelijk kon(den) zijn voor haar gezondheid had ingenomen, althans in had kunnen nemen en/of
  - b. dat zij aan hartinsufficiëntie, althans aan enige hartkwaal leed en/of
  - c. dat zij aan bronchitis en/of (sterke) ademnood leed en /of
  - d. dat zij uiterlijke tekenen van lichamenlijk onwel bevinden en/of machteloosheid (zweten/pijn in haar benen/versufte blik) vertoonde en/of
  - e. dat haar bloeddruk was opgelopen tot een abnormale en/of alarmerende hoogte (boven de 200 bovendruk)
- een mengsel van (Spa) water en/of witte wijn en/of (teneinde het alcoholgehalte te verhogen) -Surinaamse- rum (Palmboom) met een alcoholgehalte van (ongeveer) 90% en/of gin, althans een of meer sterk alcoholhoudende drank(en) toegediend, althans te drinken gegeven en/of
- medische assistentie onthouden en/of nagelaten deze in te roepen, terwijl deze onmiskenbaar en dringend geboden was

welk bovenomschreven (complex (als geheel of in onderdelen) van) opzettelijk handelen en/of nalaten de dood van voornoemde Van Wylick ten gevolge heeft gehad,

althans door bovenomschreven aanmerkelijk onachtzaam en/of onoplettend handelen en/of nalaten het aan de schuld van hem, verdachte, en/of zijn mededader te wijten is dat voornoemde Van Wylick is overleden;

Meer Subsidiair

dat hij op of omstreeks 5 november 1983 te Amsterdam aan Dorothea Carolina Maria van Wylick medische assistentie heeft onthouden en/of nagelaten deze in te roepen, terwijl deze onmiskenbaar en dringend geboden was, hebbende hij verdachte, aldus als getuige van het ogenblikkelijk levensgevaar waarin voornoemde Van Wylick verkeerde nagelaten haar die hulp te verschaffen of te verlenen die hij haar, zonder gevaar voor zichzelf of een ander redelijkerwijs te kunnen duchten, verlenen of verschaffen kon, terwijl de dood van voornoemde Van Wylick is gevolgd;

Overwegende aangaande de inhoud van de bewijsmiddelen:

1. Verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep verklaard, zakelijk weergegeven:

Op 29 september 1983 ben ik in het huwelijk getreden met Dorothea Carolina Maria van Wylick, die gehuwd geweest is met Brouwers. Zij was 72 jaar oud. Sedert een aantal maanden was ik al bij haar in dienst als verzorger en verpleger. Ik was op de hoogte van haar medicijngebruik en, globaal, van haar gezondheidstoestand. Het was mij bekend dat zij medicijnen gebruikte die in combinatie met alcohol een nadelige uitwerking konden hebben. De reden dat ik met haar trouwde was haar geld. Ik had ontdekt dat zij over een aanzienlijk vermogen beschikte. Op 4 november 1983 heb ik haar tweemaal Inderal zien innemen en Rohypnol. Verder heeft ze die dag voorzover ik het gezien heb nog Valium 10 geslikt. 's Avonds bevond ik mij met Van Wylick in de woning aan de Willem Kesstraat te Amsterdam. Ik heb haar soep te eten gegeven. In de loop van de avond kwam Henk Ruijzenaars op bezoek. Op een gegeven moment heb ik, zoals ik vaker deed, met een daarvoor bestemd toestel haar bloeddruk gemeten. Ook heb ik Van Wylick een drankje waarin gin zat gegeven. Het glas heb ik schoongemaakt voordat Ruijzenaars en ik die nacht na het overlijden van Van Wylick de woning verlieten. Ik heb de dokter gewaarschuwd enige tijd nadat Van Wylick volgens mij al was overleden.

2. Een ambtsedig proces-verbaal nr R5-12982/83 (blz 294 e.v.) van 24 november 1983, opgemaakt door G.Th.A. Ruhe en H. Smit, beiden hoofdagent-rechercheur van de gemeentepolitie te Amsterdam houdt, zakelijk weergegeven, in als de op 23 november 1983 aan verbalisanten afgelegde verklaring van verdachte:

298 Het is waar dat ik op de avond van het overlijden van mevrouw Brouwers haar  
bloeddruk heb opgemeten. Dit zal omstreeks 22.15  
299 uur geweest zijn. De bloeddruk was ontstellend hoog, te weten boven  
301 de 220 bovendruk. Na het meten heb ik haar een mengsel met daarin  
299 gin te drinken gegeven. Ik heb tegen Henk Ruijzenaars gezegd: "Het loopt af.  
Het gaat mis". Ik ben teruggelopen naar de slaapkamer. Naar later bleek  
belde Henk Gerda. Plotseling riep hij mij. Gerda wilde mij aan de telefoon  
hebben. Ik heb de telefoon overgenomen.  
300 Gerda vroeg mij of het afgelopen was. Ik heb dat bevestigd. Mevrouw  
Brouwers leefde op dat moment nog. Het is mogelijk dat Gerda heeft gezegd  
dat ik een dokter moest bellen en dat ik toen heb geantwoord dat het niet  
meer nodig was omdat het al te laat was.

3. Een proces-verbaal van 26 januari 1984 opgemaakt door de Rechter-Commissaris belast met de behandeling van strafzaken in de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam houdt, zakelijk weergegeven, in als verklaring van verdachte:

Op de avond van haar overlijden vroeg mevrouw Brouwers mij om een "slok". Ik heb toen een drankje met gin erin klaargemaakt. Toen ik het glas aan mevrouw Brouwers gaf zag ik dat Henk bij de deur stond toe te kijken. Zij nam zelf een paracetamol voor de pijn in haar voeten:

4. Een proces-verbaal nr R5-12982/83 (blz 222 e.v.) van 23 november 1983 op ambtseed/belofte opgemaakt door G.Th.A. Ruhe en H. Smit, beiden hoofdagent-rechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam, houdt zakelijk weergegeven in als de op genoemde datum aan verbalisanten afgelegde verklaring van verdachte:

Ik kan stellen dat mevrouw Brouwers vanaf medio juli 1983 op een vast patroon voor medicijngebruik zat. Zij gebruikte Inderal 80 mg driemaal daags een dragee. Calcium 500 mg 1 tablet/bruis 's morgens. Temesta 2,5 mg 1 tablet 's morgens, oplopend gedurende de dag tot 3 à 4 totaal. Valium 10 dagelijks naar behoefte- het kwam ook wel voor dat zij dagen oversloeg. Paracetamol indien zij pijn had. Ook gebruikte zij Bisolvon 8 mg, driemaal daags twee tabletten. Verder kreeg zij 's avonds Rohypnol en Atosil. ook Ludiomil heeft zij gekregen. Het hartmiddel Inderal, waarvan dr. Laue de dosering terugbracht van drie naar twee tabletten per dag, heeft zij voortdurend ingenomen.

- 5 Een ambtsedig proces-verbaal nr R5-12982 (blz. 251 e.v.) op 24 november 1983 opgemaakt door J.J. Zentveld en H. Hamersma, beiden hoofdagent-rechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam, houdt zakelijk weergegeven in als de op 21 november 1983 aan verbalisanten afgelegde verklaring van Hendrik Marcus Martinus Ruijzenaars:
- 253 Toen ik ongeveer zes maanden geleden mevrouw Brouwers ophaalde voor autorijles zag ik op het balkon van haar woning aan de Willem Kessstraat te Amsterdam een man staan, die ik later leerde kennen als Dick van Leeuwerden. Mevrouw Brouwers vertelde mij dat hij een huisgenoot was. Ik raakte met Dick bevriend. Terwijl Brouwers deze  
278 zomer met vakantie in Frankrijk verbleef hebben Dick en ik op een dag een kast op haar slaapkamer doorzocht omdat wij vermoedden dat er een  
279 hoop geld of een aantal spaarbrieven aan toonder of zoiets dergelijks in zou liggen. Uit bankafschriften en andere papieren die wij aantreffen bleek ons dat Brouwers een vermogen van f 1,8 miljoen bezat. Enige tijd later spraken wij erover hoe we dat geld in handen konden krijgen. Er werd het plan geopperd dat Dick met Brouwers zou trouwen. Ik kwam met Dick overeen dat ik zou meeprofiteren van de  
260 erfenis. Nadat het huwelijk op 29 september 1983 gesloten was is  
266 Dick, zoals hij mij verteld heeft, op 9 oktober met Brouwers naar het kuuroord Bad Neuenahr gegaan. Van daaruit belde hij mij iedere dag op. Tijdens één van die telefoongesprekken zei hij mij dat hij  
267 contact gezocht had met een arts om een gezondheidsverklaring te krijgen voor mevrouw Brouwers. Op mijn vraag waar hij die voor nodig had antwoordde hij, dat wanneer mevrouw Brouwers iets zou overkomen, hij dan steviger in zijn schoenen stond. Na het huwelijk hebben wij  
285 thuis wel eens zitten praten over het overlijden van Brouwers. Dick had het er onder andere over dat zij kwam te vallen in de badcel terwijl hij er niet was en doodbloedde. Ook is er wel over gesproken om het bad vol te laten lopen met water, zodat het een verdrinkingsdood leek. Ik kan wel zeggen dat er iedere keer over haar dood werd  
268 gesproken, ook bij het bezoek dat Gerda Abdoelrahman en ik aan Dick brachten toen hij in Bad Neuenahr verbleef. Dick vertelde voortdurend dat het leven van Brouwers voor hem veel te lang duurde.  
281 Op de avond van 4 november 1983 ben ik op verzoek van Dick naar de woning aan de Willem Kessstraat gegaan. Toen ik daar aankwam lag Brouwers in bed. Ik heb met Dick naar de televisie gekeken. Omstreeks 22.30 uur werd Dick door Brouwers geroepen. Toen hij naar ongeveer tien minuten terugkwam zei hij tegen mij: "Ik heb zojuist haar bloeddruk opgenomen en die is abnormaal hoog. Ik denk dat het een aflopende zaak is". Nadat hij weer naar de slaapkamer van Brouwers was geweest zei hij  
281 woordelijk: "Ik zal haar nog een flinke slok geven." Ik zag toen dat hij  
281/82/84 gin, wijn en een scheut van een uit Suriname afkomstige drank met een alcoholpercentage van 95 die hij een keer van Gerda had gekregen in  
281 een glas deed. Toen hij met het glas naar de slaapkamer liep ben ik  
288 hem achterna gegaan en bij de

283 deur blijven staan kijken. Ik zag dat Brouwers iets transpireerde en op de rand van het bed zat. Dick zette het glas aan haar mond en. ik zag dat Brouwers een flinke slok nam. Ik ben weer naar de kamer gegaan. Na enkele minuten hoorde ik dat Dick mij riep. Ik ben naar hem toegegaan. Hij zet:"Ik denk dat het nu afgelopen is." Tussen het moment waarop hij een hoge bloeddruk constateerde en het moment dat hij zei dat zij was overleden heeft ongeveer drie kwartier gezeten. Toen Dick mij had verteld dat Brouwers een vreselijk hoge bloeddruk had heb ik Gerda gebeld en haar gezegd dat ik langer wegbleef omdat mevrouw Brouwers op sterven lag. Daarna heeft Dick ook nog met haar gesproken en gezegd dat het een aflopende zaak was. Nadat Brouwers was overleden heeft Dick het glas waaruit zij had gedronken omgespoeld en schoongemaakt. Hij zei dat hij dat deed omdat de dokter en de politie het glas met de drank die hij haar had gegeven niet mochten aantreffen. Later bij ons thuis heeft Dick verteld dat hij 284/83 Brouwers die avond soep heeft opgediend waarin hij een scheut alcohol gegooid had van die fles van 95%. Deze fles alsmede diverse medicijnen die Dick in zijn koffer had zitten heeft hij bij elkaar gezocht. Ik heb deze goederen, waarvan Dick zei dat er door de politie en de dokter vragen over gesteld konden worden, in Vinkeveen in een glaskak gedeponneerd.

6. De getuige Nasiem Gerda Abdoelrahman heeft ter terechtzitting in hoger beroep verklaard, zakelijk weergegeven:

Ik woon al enige jaren samen met Henk Ruijzenaars. De verpleger van mevrouw Brouwers, Dick van Leeuwerden, heb ik voor het eerst ontmoet op 13 april 1983. Dick werd daarna een huisvriend. Ik heb Dick rum met een alkoholpercentage van ongeveer 90% mee gegeven. Dat was een klein flesje. Ik had die rum uit Suriname meegenomen. Van Dick en Henk hoorde ik dat er in het huis van mevrouw Brouwers een kast was waar niemand in mocht en die altijd op slot zat. Ik weet niet hoe zij aan de sleutel zijn gekomen. In de kast lag geen geld maar wel papieren. Uit die papieren, waaronder bankafschriften, bleek dat mevrouw Brouwers een vermogen van 1,8 miljoen gulden bezat. Toen Dick wist dat zij vermogend was heeft hij weleens gezegd, dat hij met haar zou trouwen. Dick had eens bij een andere oudere rijke dame gewerkt als verpleger, die met een jonge man, haar chauffeur, was getrouwd. Die vrouw is kort na het huwelijk overleden. Dick zei daarover:"Wat hij kon, kan ik ook".Er is over gesproken dat mevrouw Brouwers wel eens dood zou gaan. Op de dag van het huwelijk had mevrouw Brouwers een ring om. Ik vond hem wel mooi. Dick zei tegen mij dat ik die ring kon krijgen wanneer zij overleden was. Ook wel is er eens over gesproken haar te laten struikelen, het bad vol te laten lopen zodat ze zou verdrinken, haar drank en medicijnen te geven of de badkamervloer met groene zeep in te smeren. Op 4 november 1983 belde Henk mij 's avonds op dat hij bij Dick in de Willem Kesstraat in Amsterdam een borrel zou gaan drinken. Om half elf belde Henk voor de tweede keer en zei dat mevrouw Brouwers dood was. Ik geloofde dat niet. Ik kreeg toen Dick aan de telefoon, die zei dat mevrouw ziek was en een hoge bloeddruk had, boven de 200 bovendruk. Ik heb toen gevraagd of hij er geen dokter bij moest halen. Dick zei toen dat

een dokter weinig kon doen en het alleen maar een paar uur kon rekken.

Het derde telefoontje kreeg ik rond 12 uur 's nachts. Ik kreeg toen te horen dat mevrouw Brouwers was overleden. Henk en Dick zijn niet meteen naar huis gekomen. Zij zijn eerst naar een café gegaan. Zij kwamen tussen 3 en 4 uur in de morgen thuis. Dick vertelde toen dat hij mevrouw Brouwers soep met daarin Palmboom, Surinaamse rum, heeft gegeven. Toen later het stoffelijk overschot van mevrouw Brouwers door de politie in beslag werd genomen heeft Dick gezegd dat wanneer de politie vragen zou stellen wij niet alles moesten zeggen, bijvoorbeeld: - dat hij haar alcohol te drinken had gegeven, - over de telefoongesprekken van die avond en ook geen bijzonderheden over het huwelijk.

7. Een ambtsedig proces-verbaal nr R5-12982/83 (blz 230 e.v.) van 23 november 1983 opgemaakt door J.P.L. Steenweg, hoofdagent-rechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam houdt, zakelijk weergegeven, in als de op 22 november 1983 aan verbalisant afgelegde verklaring van Nasiem Gerda Abdoelrahman:

283 Dick vertelde ons dat hij Brouwers alleen voor het geld zou trouwen. Hij belde ons dagelijks. Altijd sprak hij dan weer over het feit dat Brouwers zo lastig was en dood moest. Ook toen Dick in Bad Neuenahr was belde hij dagelijks. Hij vertelde dat hij hoopte dat Brouwers daar zou overlijden. Hij zou goed verzorgd achterblijven en het zou goed uitkomen als Brouwers daar dood zou gaan, met al die artsen

239 in de buurt. In de periode tussen 22 oktober 1983 en de bewuste vrijdag 4 november 1983 spraken Dick en Henk voortdurend over de dood van Brouwers, vooral Dick.

8. Een proces-verbaal nr R5-12982-1983 (blz 317A) van 12 december 1983 op ambtsbelofte opgemaakt door H. Smit, hoofdagent-rechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam bevat als bijlage een fotocopie van de vertaling van de op 10 november 1983 te Bad Neuenahr-Ahrweiler aan de hoofdagent-rechercheur (Kriminalobermeister) Schlich afgelegde verklaring van dr. Karlheinz Laue, zakelijk weergegeven inhoudende:

Mevrouw Brouwers is mij sinds 1972 als patiënte bekend. Op 14 oktober 1983 is mevrouw Brouwers naar mijn praktijk gekomen. Ik heb haar grondig onderzocht. Ik stelde op die dag bij haar een vermindering van de hartwerking vast. Ter ondersteuning van het hart heb ik haar toen Digimerk Minor voorgeschreven.

9. Een proces-verbaal nr R5-12982/83 (blz 210 e.v.) van 22 november 1983 op ambtseed/belofte opgemaakt door G.Th.A. Ruhe en H. Smit, beiden hoofdagent-rechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam, houdt, zakelijk weergegeven, in als de op genoemde datum van verbalisanten afgelegde verklaring van verdachte:

211 Volgens mevrouw Brouwers was Digimerk Minor een hartmiddel. Zij heeft mij op 20 oktober 1983 gezegd dat ik dat middel niet bij de apotheek behoefde te halen omdat zij al Inderal voor haar hart had.

10. Een ambtsedig proces-verbaal nr R5-12982/83 (blz 7 e.v.) van 7 november 1983 opgemaakt door A.P. Nijman en H. Hamersma, beiden hoofdagentrechercheur van gemeentepolitie te Amsterdam, houdt zakelijk weergegeven in als de op genoemde datum aan verbalisanten afgelegde verklaring van Dirk Jan van der Plas:

Ik ben huisarts. Op 5 november 1983 te 00.30 uur ontving ik thuis een telefoontje. Er meldde zich een mannestem aan de telefoon, die mij mededeelde dat hij een sterfgeval te melden had. Ik vroeg de man wie was overleden en waar het was. De naam was Brouwers en het adres was Willem Kesstraat 5/IV te Amsterdam. Ik ben daarheen gegaan. Omstreeks 00.45 uur was ik er. In het bed in de slaapkamer lag een vrouw. Ik constateerde dat zij was overleden. Naar mijn schatting minder dan een half uur terug.

11. Een rapport van het Gerechtelijk Laboratorium van het Ministerie van Justitie op 19 december 1983 opgemaakt op de door hem als vast gerechtelijk deskundige afgelegde eed houdt zakelijk weergegeven in als verklaring van de apotheker-toxicoloog drs A.M. van der Ark:

Op 9 november 1983 ontving ik van de patholoog-anatoom dr. J. Zeldenrust diverse delen uit het lijk van D.C.M. van Wylick. Verzocht werd een toxicologisch onderzoek in te stellen. Met behulp van plaatchromatografie werd vastgesteld, dat maaginhoud en lever promethazine (handelsnaam Atosil) en afbraakproducten daarvan bevatten. Verder werden in de maaginhoud, lever en urine na hydrolyse aminochloorbenzofenon en tenminste één nauw verwante stof gevonden, hetgeen wijst op het gebruik van tenminste één benzodiazepinederivaat (zoals bijvoorbeeld Librium). Mogelijk is ook Rohypnol gebruikt. Promethazine en benzodiazepinederivaten versterken de werking van alcohol en de analyseresultaten zouden kunnen passen bij een dodelijke vergiftiging door een combinatie van alcohol, promethazine en een benzodiazepinederivaat.

12. Bovengenoemde deskundige Van der Ark heeft ter terechtzitting in hoger beroep verklaard, zakelijk weergegeven:

We hebben bij mevrouw Van Wylick een bloedalcoholgehalte van 1,96 promille vastgesteld. In ons rapport staat 1,76 maar daarbij is rekening gehouden met de correctie die in zaken betreffende artikel 26 van de Wegenverkeerswet moet worden toegepast. In de urine was

het 1,86. Dat is vreemd, want gewoonlijk is de alcoholconcentratie in de urine 1,5 maal zo hoog als in het

bloed. Dat het hier lager is wijst erop dat Van Wylick kort voor haar dood een vrij grote hoeveelheid alcohol moet hebben gebruikt.

13. De deskundige dr J. Zeldenrust, patholoog-anatoom, heeft ter terechtzitting in hoger beroep verklaard, zakelijk weergegeven:

Mijn sectieverslag en het toxicologisch rapport van drs Van der Ark in aanmerking nemende is mijn slotconclusie, dat de oorzaak van de dood van mevrouw Van Wylick kan zijn geweest een acute vergiftiging door alcohol en door de door de heer Van der Ark aangetoonde geneesmiddelen, waarbij mogelijk betekenis toekomt aan de conditie van de 72-jarige mevrouw Van Wylick en de toestand van haar hart. Als enige andere doodsoorzaak komt daarnaast alleen in aanmerking een spontane hartstilstand, al dan niet tengevolge van psychische spanningen. De waarschijnlijkheid daarvan acht ik, met name gelet op de factor alcohol waar we hier mee te maken hebben, geringer dan van de combinatie alcohol en medicijnen.

Overwegende aangaande het door de raadsman gevoerde verweer:

14. dat door de verdediging is betoogd dat niet geconcludeerd kan worden dat er oorzakelijk verband bestaat tussen de telastegelegde en bewezenverklaarde gedragingen van verdachte en de dood van Van Wylick omdat - kort samengevat - het uiterst onwaarschijnlijk is dat de gebruikte medicijnen op de dag van overlijden in combinatie met het waarschijnlijk geachte alcoholgebruik de directe doodsoorzaak kan zijn geweest en afgezien daarvan de in deze zaak gehoorde deskundigen ieder tot de conclusie komen dat absoluut niet met zekerheid is vast te stellen dat de doodsoorzaak het gevolg is geweest van de combinatie alcohol en medicijnen;
15. dat het Hof bij de bespreking van dit verweer het volgende voorop stelt:
- a) verdachte heeft in ieder geval vanaf het moment waarop hij constateerde dat Van Wylick over een aanzienlijk vermogen beschikte gezocht naar een weg die er toe zou leiden dat hij (een deel van) dat vermogen verwierf;
  - b) met het oog op dit laatste heeft hij niet alleen een huwelijk met de 72-jarige Van Wylick gesloten maar ook bij herhaling en nadrukkelijk met Ruyzenaars en Abdoelrahman besproken op welke wijze nadien haar dood bewerkstelligd zou kunnen worden;

c) Van Wylick, van wie niet aannemelijk is geworden dat zij - zoals door de verdediging is aangevoerd - voor de komst van Ruyzenaars reeds een grote hoeveelheid witte wijn had gedronken, is niet plotseling en onaan-gekondigd overleden maar ongeveer drie kwartier of meer nadat verdachte op 4 november 1983 omstreeks 22.30 uur tegen Ruyzenaars en, bij een telefoongesprek, Abdoelrahman had gezegd dat het volgens hem een aflopende zaak was, terwijl verdachte in die tussenliggende periode niet getracht heeft hoewel dat zonneklaar geboden was, doktershulp in te roepen maar wel een mengsel van wijn, gin en Palmboomrum met een zeer hoog alcoholpercentage aan Van Wylick te drinken heeft geven;

16. dat het Hof uit deze, in de bewijsmiddelen meer gedetailleerd weergegeven gang van zaken afleidt dat verdachte de dood van Van Wylick gewild heeft en, daarvan uitgaande, onder de gegeven omstandigheden het te eten geven van de soep met daarin Palmboomrum, het te drinken geven van bovengenoemd mengsel en het achterwege laten van medische hulp aanmerkt als uitingen van verdachtes wil de dood van Van Wylick te bewerkstelligen;
17. dat uit de in de bewijsmiddelen opgenomen verklaringen van de deskundigen Zeldenrust en Van der Ark volgt dat de dood van Van Wylick medisch gezien zeer wel het gevolg kan zijn van de gecombineerde werking van de door Van Wylick gebruikte medicijnen en de haar toegediende alcohol; dat als feit van algemene bekendheid geen bewijs behoeft dat de mogelijkheid dat die combinatie fataal uitwerkt wordt vergroot door het achterwege laten van medische hulp wanneer die, zoals in dit geval, dringend geboden lijkt; dat door de deskundige Zeldenrust als enig mogelijke andere doodsoorzaak genoemd is acute hartdood, al dan niet ten gevolge van psychische spanningen; dat het Hof, mede gelet op de omstandigheid dat Van Wylick eerst relatief geruime tijd nadat verdachte had gezegd dat het een aflopende zaak was is overleden, de kans dat zich een acute hartdood heeft voorgedaan nog voordat de aan verdachte verweten gedragingen het beoogde gevolg konden hebben menselijkerwijs gesproken zo onwaarschijnlijk acht, dat geconcludeerd moet worden dat de onder c) genoemde gedragingen van verdachte tezamen genomen als juridisch relevante oorzaak van de dood van Van Wylick moeten worden aangemerkt; dat die dood ook het redelijkerwijs te verwachten gevolg van die gedragingen was en dus als zodanig aan

verdachte moet worden toegerekend; `

OVERWEGENDE dat het Hof door vorenstaande inhoud van voormelde bewijsmiddelen opleverde de daartoe redengevende feiten en omstandigheden, de overtuiging heeft verkregen en wettig bewezen acht dat verdachte het primair telastegelegde heeft begaan, met dien verstande dat:

Hij op of omstreeks 5 november 1983 te Amsterdam opzettelijk en met voorbedachte raad Dorothea Carolina Maria van Wylick van het leven heeft beroofd, hebbende hij verdachte voornoemde van Wylick (die 72 jaar oud was en op 29 september 1983 in het huwelijk was getreden met hem, verdachte en welke vrouw hij, verdachte krachtens overeenkomst verzorgde en verpleegde en van wier lichamelijke conditie en medicijngebruik hij, verdachte globaal op de hoogte was) na kalm beraad en rustig overleg opzettelijk zakelijk weergegeven-:

soep met daarin een hoeveelheid -Surinaamse- rum (Palmbloom) met een alcoholgehalte van ongeveer 90% toegediend, althans te eten gegeven en terwijl hij, verdachte in de wetenschap was van het hierna onder a. en b. en d. en e. weergegevene, te weten:

- a. dat zij een of meer medicijnen welk(e) in combinatie met alcohol schade- lijk kon(den) zijn voor haar gezondheid had ingenomen,  
en
  - b. dat zij aan enige hartkwaal leed  
en
  - d. dat zij uiterlijke tekenen van lichamelijk onwel bevinden en/of machte- loosheid (zweten/pijn in haar benen) vertoonde  
en
  - e. dat haar bloeddruk was opgelopen tot een abnormale hoogte (boven de 200 bovendruk)
- een mengsel van wijn en (teneinde het alcoholgehalte te verhogen) -Surinaamse- rum (Palmbloom) met een alcoholgehalte van ongeveer 90% en gin, toegediend, althans te drinken gegeven en

- medische assistentie onthouden en nagelaten deze in te roepen, terwijl deze onmiskenbaar en dringend geboden was

welk bovenomschreven complex van opzettelijk handelen en nalaten de dood van voornoemde Van Wylick ten gevolge heeft gehad;

OVERWEGENDE dat het als bewezen aangenomene strafbaar is en ook verdachte deswege strafbaar is, nu het bewezene na te melden misdrijf oplevert en geen bijzondere omstandigheden aannemelijk zijn geworden welke de strafbaarheid van het bewezene of van verdachte zouden uitsluiten;

OVERWEGENDE dat na te melden straf in overeenstemming is met de ernst van het bewezene, de omstandigheden waaronder dit is begaan en de persoon van verdachte, zoals van een en ander ter terechtzitting is gebleken;

Overwegende dat voor het Hof bij de keuze van een vrijheidsbenemende straf en de vaststelling van de duur daarvan in het bijzonder bepalend is geweest:

- a) dat het hier gaat om een geraffineerde en sinistere wijze van levensberoving;
- b) dat het feit gepleegd is met grof misbruik van het vertrouwen dat verdachte als verpleger/verzorger en echtgenoot van het slachtoffer genoot  
en
- c) dat aannemelijk is dat verdachte tot zijn daad gekomen is uitsluitend met het oog op het aanzienlijke vermogen waarover hij als gevolg van de dood van het slachtoffer met wie hij enkele weken tevoren gehuwd was, de beschikking zou krijgen;

OVERWEGENDE dat de vordering van de Procureur-Generaal tot gevangenneming van verdachte dient te worden afgewezen, nu niet is gebleken van eerst na beëindiging van de voorlopige hechtenis van verdachte bekend geworden nieuwe feiten, opleverde nieuwe ernstige bezwaren tegen Van Leeuwen van voornoemd;

GEZIEN artikel 289 van het Wetboek van Strafrecht;

VERKLAART bewezen hetgeen hierboven als bewezen is aangenomen;

VERKLAART dat dit bewezene oplevert: Moord;

VERKLAART het bewezene strafbaar;

VERKLAART verdachte deswege strafbaar;

VEROORDEELT verdachte Van Leeuwen voornoemd tot een gevangenisstraf van TWAALF JAREN:

BEVEELT, dat de tijd die door de veroordeelde voor de tenuitvoerlegging van de uitspraak in verzekering en in voorlopige hechtenis is doorgebracht bij de uitvoering van de straf geheel in mindering zal worden gebracht;

GELAST teruggave aan veroordeelde Van Leeuwen voornoemd van de inbeslaggenomen en nog niet teruggegeven zwartlederen Succesagenda van 1983;

VERKLAART niet in staat te zijn tot het geven van een last omtrent de overige inbeslaggenomen en nog niet teruggegeven voorwerpen, te weten:

- (1) een farmaceutisch Repertorium (medicijnen index);
- (11) zak met diverse medicijnen (gespecificeerd op aangehechte lijst);
- (13-A) glas afkomstig van nachtkastje;
- (13-B) inhoud glas;
- (14) aangebroken fles met Spa (stond onder nachtkastje);
- (15) aangebroken fles met Spa (uit ijskast);
- (17) doosje Inderal;
- (19) pillendoosje inhoudende gele en blauwe pillen;
- (3) potje medicijnen van Apotheek Alen te Maastricht inhoudende griepcachettes d.d. 22-9-83;
- (4) plastic zak met 3 dozen flacons inhoudende siroop Phenergan Expectorant;

- (6) diverse bescheiden betrekking hebbende op verblijf in Duitsland, waaronder kuuroord (gespecificeerd op aangehechte lijst)
- (13) kopie van brief verklaring van mevrouw Brouwers-van Wylick 5-9-1983;
- (14) machtiging geschreven door mevrouw Brouwers-van Wylick 12-9-1983;
- (20) rekeningen van hotel Ibis;
- (22) 3 kopieën van "Moret & Limperg" d.d. 9-5-1983;
- (23) 2 brieven met briefhoofd van Mr. Wolf met verklaringen 1 kopie van GDH d.d. 28-10-1983.

WIJST AF de vordering tot gevangenneming van Van **Leeuwen** voornoemd;

VERKLAART niet bewezen hetgeen aan verdachte meer of anders is telastgelegd en SPREEKT hem daarvan VRIJ.

GEWEZEN door Mrs. Wedeven  
Vermeulen en Fleers,

Vice-President,  
Raadsheren,

in tegenwoordigheid van Mr. Steenbrink

als Griffier.

en uitgesproken ter openbare terechtzitting van het Hof van 13 mei 1985.



